

Reakcia Fintech a Insurtech Asociácie na výzvu NBS k regulačnému sandboxu

August 2020

Vydavateľ

Fintech a Insurtech Asociácia Slovenska
www.finas.sk

Kontakt

FINTECH & INSURTECH ASOCIÁCIA SLOVENSKA
Fraňa Kráľa 21, 811 05 Bratislava
info@finas.sk

Obsah

Použité skratky	3
1. Vízia FINAS	4
2. Návrh kľúčových krokov k tvorbe FinTech prostredia	4
3. Sandbox	4
3.1. Príklady prínosných podmienok fungovania regulačných sandboxov v iných krajinách	4-5
3.2. Bariéry	5
3.2.1. Účel regulačného sandboxu NBS	6
3.3. Riziká	7
3.3.1. Riziká spojené s vytvorením a prevádzkou regulačného sandboxu	
3.3.2. Minimalizovanie rizík spojených s vytvorením a prevádzkou regulačného sandboxu	7
3.3.3. Spôsob nastavenia fungovania regulačného sandboxu	8
3.4. Potenciál a výhody	9
3.4.1. Ak by bol regulačný sandbox v Slovenskej republike prevádzkovaný súkromnou spoločnosťou, aké činnosti by mal zabezpečovať takýto prevádzkovateľ a aká by mala byť úloha NBS, prípadne ďalších aktérov?	10
3.5. Dodatočné odpovede na verejnú konzultáciu NBS	11
4. Najbližšie navrhované kroky	15
5. Signatári a ich reakcie	
6. Zdroje	16
Kontakt	17

Použité skratky

API = Aplikačné programové rozhranie. API je sada protokolov a nástrojov na vytváranie softvérových aplikácií. Rozhranie API určuje spôsob interakcie softvérových komponentov

KYC = Know Your Customer. Poznaj svojho zákazníka. Proces overovania totožnosti klientov

NBS = Národná banka Slovenska

Sandbox = Testovacie prostredie vytvorené na testovanie nových technológií a inovácií

EMI = Electronic money institution. Inštitúcia elektronických peňazí

PI = Payment institution. Platobná inštitúcia

1. Vízia FINAS

FinTech a InsurTech Asociácia (FINAS) bola založená na základe požiadaviek trhu, pre primárne ciele:

- *Prepájať svety tradičných a technologických spoločností*
- *Podporovanie inovácií*
- *Zvyšovanie všeobecného povedomia o Fintech a Insurtech sektorov*
- *Zastupovanie záujmov sektorov*
- *Aktívne budovanie komunity*
- *Zakotvenie Slovenska ako inovačného hubu*

2. Návrh kľúčových krokov k tvorbe FinTech prostredia

Ako prvý a kľúčový pilier tvorby pro-Fintech prostredia na Slovensku, vnímame tvorbu infraštruktúry finančného sektora, v kontexte konkurenčných výhod voči krajinám EÚ. Založenie regulovaného, vyváženého a inovatívneho “SlovLink-u” pod sandbox (NBS) považujeme za prvý krok na ceste Slovenska stať sa finančným tigrom CEE regiónu.

3. Sandbox

3.1. Príklady prínosných podmienok fungovania regulačných sandboxov v iných krajinách

Za jeden z najviac prínosných príkladov fungovania regulačného sandboxu, ktorým by sa mohla Slovenská republika inšpirovať pokladáme ten z Litvy. Regulačný sandbox v Litve prináša najväčší efekt v oblasti poskytovania licencií EMI. Mnohé svetovo známe firmy sa rozhodli získať ich licenciu práve v Litve (napr. Revolut, Google, Amazon) z dôvodu dobre nastavených podmienok.

Ďalším príkladom zo zahraničia, ktorým by bolo prínosné sa inšpirovať je napríklad *Francúzsko* alebo *Estónsko*, kde je možné získať

plnohodnotné licencie pre vykonávanie činnosti v oblasti kryptoaktív na základe súbehovej a nesúbehovej licencií. Existujúce licencie fungujú tak, že z jednej firmy sa tvoria dve entity a následne pri entite s dohľadanou činnosťou regulátor vidí e-money a druhá entita tak funguje ako nedohľadaná činnosť ku ktorej má regulátor taktiež prístup. Jedna firma tak môže byť bez problémov držiteľom klasickej finančnej licencie pre platobné inštitúcie i kryptomenovej licencie (e. g. Crypterium OU). Toto tak umožňuje regulátorom schvaľovať aj hybridné biznis modely.

3.2. Bariéry

Na Slovensku momentálne neexistujú žiadne e-money licencie (s výnimkou mobilných operátorov) kvôli absencii priamej konektivity na TARGET2. Preto ak by si slovenský fintech chcel založiť EMI, musí si vytvoriť pobočku v zahraničí aby mohol plnohodnotne konkurovať iným európskym FinTech podnikom. Toto to je pomerne alarmujúca správa, najmä z toho dôvodu, že *slovenské fintechy sú takýmto spôsobom regulované zahraničnými krajinami a nie nami*. Odchodom do zahraničia sa zvyšuje aj cena pre slovenského užívateľa, keďže firmy musia v zahraničí platiť právnikov a iné zbytočné poplatky. Momentálne si mladí ľudia už zakladajú účty radšej v Belgických a Nemeckých fintechoch i.e. Revolut, TransferWise. Ak chceme aby si mladí ľudia tvorili účty na Slovensku, musíme dať priestor Slovenským inováciám a fintechom. A ak by sme chceli aby sem prišli mladí ľudia zo zahraničia, musíme mať skvelé fintechy.

zdroj: FINAS

3.2.1. Aký by mal byť účel regulačného sandboxu NBS?

Ako účel sandboxu na Slovensku a zároveň trvalé riešenie považujeme vytvorenie prístupu Fintechom k aktuálnemu systému Target2 (aj keď vieme o plánovaní systému TIPS) a tak sprostredkovanie získania funkčnej EMI licencie. Naším návrhom na technické a zároveň marketingové riešenie je vytvoriť:

zdroj: FINAS

SlovLink (centrolink)

- vybudovať regulátora = SlovLink
- kolektívne napojenie pre všetkých
- separovať emoney a krypto aktíva
- na Slovensku by mohli byť desiatky EMI pretože máme veľa expertných vývojárov
- prístup k Target2 pre platných držiteľov e-money licencie alebo licencie PI.
- účelom e-money je **zvýšiť konkurenciu**
- jednoduchosť otvorenia nového účtu pre zákazníkov
- zvýšenie kvality služieb pre zákazníkov
- služby s nižšou cenou a vyššou pridanou hodnotou pre spotrebiteľa
- sandbox by mal mať svoj právny API - acceleratori sa budú vedieť prihlásiť

3.3. Riziká

3.3.1. Riziká spojené s vytvorením a prevádzkou regulačného sandboxu

Za najväčšie riziko považujeme úspešné spustenie sandboxu s nedostatočným personálnym vybavením, a následnú nefunkčnosť projektu. Druhou otázkou je zapojenie súkromnej firmy organizačnej štruktúry sandboxu, tu vnímame určité reputačné riziko.

Riziko spojené s prevádzkou regulačného sandboxu:

navrhovaný „outsourcing“ ako jednu partnerskú entitu prevádzky regulačného sandboxu súkromnej spoločnosti vnímame ako riziko - tvorba oligopolov na trhu (strata zdravého konkurenčného prostredia).

3.3.2. Ako minimalizovať riziká spojené s vytvorením a prevádzkou regulačného sandboxu?

- dôležité je správne nastavenie podmienok regulátora (SlovLink)
- detailná vstupná konzultácia so žiadateľom
- správny proces autorizácie

príklad

1. stretnutie s novým uchádzačom
2. podanie prihlášky
3. prvé komentáre a dotazy na prihlášku
4. firma odpovie na komentáre
5. spracovanie odpovedí, stretnutie so žiadateľom, druhé komentáre
6. odpoveď na druhé komentáre
7. spracovanie odpovedí, dokončenie
8. pripravenie a adaptácia odpovedí

- myslíme si, že regulačný sandbox v Slovenskej republike by mohol byť produktom outsourcingu, ale radi by sme apelovali na to, že by nemal fungovať ako jedna partnerská entita. Chceli by sme sa vyhnúť tomu, že jedna firma by fungovala ako zodpovedná entita, aj keď ponúkanie produktov tejto firmy považujeme za prínosné. Outsourcing by sme si predstavovali ako expertnú kapacitu, ktorú by následne posudzovali nezaujatí ľudia. Ako príklad takejto kapacity môže slúžiť **hackathon** pre pripojenie na Target2 systém na Slovensku (ktorý by FINAS v septembri mohol zorganizovať).
- trh vníma aktuálnu situáciu skôr ako zásah do hospodárskej súťaže - aktuálne FinTechy nemajú prístup na trh - obmedzuje prirodzenú konkurenciu
- Vhodným spôsobom komunikovať so záujemcami už pred spustením sandboxu, tak aby bolo vopred zrejmé koľko a akých subjektov sa sandboxu chce zúčastniť a akým spôsobom. Na základe toho potom vopred určiť ideálnu kapacitu s možnosťou rozšírenia. Pre zapojenie súkromných firiem (či už pre technické testovanie, akcelerátor, mentoring) by bolo zaujímavé vytvoriť interface, na ktorý by sa mohli pripojiť paralelne viacej záujemcov (napr. 2-3 rôzne akcelerátory). Konkurenčné prostredie bude vytvárať prirodzený tlak na kvalitu služieb, zvýši kapacitu celého systému a vylúči reputačné riziká prítomné pri exkluzívnej spolupráci.

3.3.3. Spôsob nastavenia fungovania regulačného sandboxu

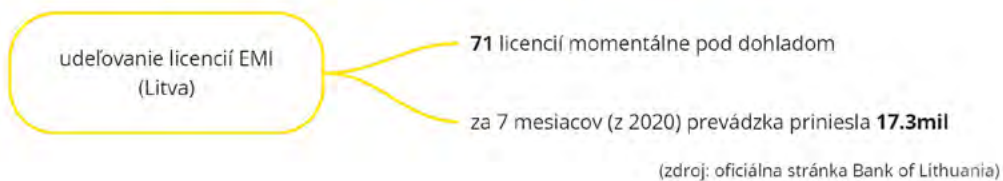
Najväčší význam by podľa nášho názoru malo vytvorenie **separátneho sankčného systému - nezávislých guidelinov**

o tom ako regulovať fintechy, ktoré by sa u nás uchádzali o licenciu. Uchádzač by podpísal zmluvu s NBS, kde špecificky uvediete čo sa môže a nemôže v regulačnom sandboxe robiť.

3.4. Potenciál a výhody regulačného sandboxu

- potenciál príjmov: príklad z Litvy - kvantifikácia správne nastaveného regulátora = registrácia 71 licencií, 17 mil eur z prevádzky za 7 mesiacov

Kvantifikácia správne nastaveného regulátora

- vyššia zamestnanosť v regióne
- zvýšenie atraktivity pre investorov, fintechy - dobre nastavenej regulácie pre celú Európu a svet
- konkurenčne nastavený SlovLink vie prilákať trh k nám
- tvorba ekosystému priláka rad pridaných služieb, ktoré okolo SlovLink-u vzniknú (konkrétny pozitívny dopad na ekonomiku, prostredie, služby, biznis turizmus)

FINAS a organizátor konferencií Fintechsummit je držiteľom niekoľko stoviek konkrétnych firiem a asociácií veľkého networkingu, vybudovaný s cieľom prilákania ich na Slovensko. To bez vytvorenia inovatívnej infraštruktúry nejde. Máme nadviazané vzťahy s cca desiatimi členskými, ale teraz aj už jednou nečlenskou krajinou (Veľkou Britániou), s ktorými máme rozdiskutované spolupráce ohľadom zastúpenia, expanzie ich spoločnosti do CEE regionu prostredníctvom Slovenskej republiky.

pre regulátorov príležitosť

- informovať zákonodarcov cez vzdelávanie a experimentáciu
- ukázať záväzok k inováciám
- propagovať komunikáciu a zapojenie s účastníkmi trhu
- aktualizovať regulácie, ktoré by mohli brániť inováciám

pre inovátorov/uchádzačov príležitosť

- znížiť čas kým sa dostanú na trh zrychlením autorizačného procesu
- zhromaždiť spätnú väzbu na regulatorne potreby a risky
- zlepšiť prístup ku kapitálu

pre spotrebiteľov príležitosť

- nové a potenciálne bezpečnejšie produkty
- zvýšenie prístupu k finančným službám a produktom

Sandbox ponaučenia zo sveta (50 opýtaných sandbox iniciatív)

- Procesy sandboxu môžu zefektívniť skrátenie času kontroly a spracovania
- Sandboxy sa objavujú aj ako nástroje na podporu finančnej inklúzie znevýhodnených skupín v spoločnosti
- Regulačná koordinácia je nevyhnutná, najmä vo viacerých jurisdikciách – nevytvárať viacero sandboxov pod inými iniciatívami, spojiť ich dokopy
- Dôležitosť vyššieho vedenia a inštitucionálne zapojenie je pre iniciatívy sandbox kritické – keďže aktivity v sandboxe sú súčasťou rôznych oddelení, je dôležité aby boli zapojení exekutívni lídri a inštitúcie

3.4.1. Ak by bol regulačný sandbox v Slovenskej republike prevádzkovaný súkromnou spoločnosťou, aké činnosti by mal zabezpečovať takýto prevádzkovateľ a aká by mala byť úloha NBS, prípadne ďalších aktérov?

Radi by sme sa tomuto scenáru vyhli, keďže súkromná spoločnosť by mohla byť zaujatá a nekonať úplne transparentne. Naším návrhom, ako sme spomínali už vyššie, by bolo vytvoriť skupinu expertov. Táto skupina by mala byť ale zároveň kontrolovaná nezaujatými ľuďmi, ktorých by mohla predstavovať NBS. Skupina expertov by slúžila na vyjednávanie, poradenstvo a posudzovanie žiadostí o licencie, zatiaľ čo by boli Vami (NBS) zadané isté požiadavky, ktoré by boli aplikovateľné pri každej žiadosti. NBS by tiež predstavovala entitu, s ktorou žiadateľ uzavrie zmluvu o licencií.

3.5. Dodatočné odpovede na verejnú konzultáciu NBS

Má byť cieľom regulačného sandboxu NBS testovanie konkrétnej technológie?

Ako hlavný účel regulačného sandboxu NBS jednoznačne vnímame poskytnutie podpory súkromnému sektoru a mimovládny organizáciám pri zavádzaní moderných technológií do každodenných procesov finančného sveta, tak aby priniesli hmatateľné benefity nie len pre záujmové združenia a podnikateľov, ale aj pre bežných občanov i.e. nižšie poplatky za realizáciu transakcii alebo vedenie účtu, väčší výber medzi poskytovateľmi služieb, kvalitnejšie finančné produkty, zlepšenie úrovne finančnej gramotnosti mladých ľudí, a zlepšenie dostupnosti služieb pre znevýhodnené skupiny.

Alebo má byť regulačný sandbox NBS orientovaný na testovanie technológií používaných pri poskytovaní finančných služieb vo všeobecnosti?

Jednoznačne áno.

Pomohlo by Vám pri vývoji Vašej finančnej inovácie testovanie na špecifických dátach v rámci iných druhov sandboxu, ako je popísané v podkapitole 1.5 (Iné druhy sandboxov)?

Áno, v zásade, ale zo všeobecného hľadiska je jednou z priorít. Mali by príležitosť testovať svoje modely na konkrétnych dátach, ktoré nemusia obsahovať osobné údaje (anonymizované).

Považujete okruh potenciálnych účastníkov regulačného sandboxu a základnú podmienku ich účasti, ako sú uvedené v podkapitole 2.2 (Účastníci regulačného sandboxu) za vhodné a dostatočné?

Áno, ak spĺňajú účastníci pravidlá, mali by mať nárok byť súčasťou pokiaľ nie je konflikt záujmov alebo iná skutočnosť, ktorá by tomuto mohla zabrániť.

Mal by regulačný sandbox slúžiť aj pre nedohliadané subjekty, napríklad pre poskytovateľov služieb súvisiacich s krypto aktívami?

Áno.

Čo považujete za pridanú hodnotu účasti takýchto subjektov? Za akých podmienok by im malo byť umožnené vstúpiť do regulačného sandboxu?

Možnosť vstupu týchto subjektov do sandboxu je kľúčová pre rozvoj Slovenska ako inovačného priestoru. Kryptoaktíva síce nevyžadujú rovnakú reguláciu ako peniaze či cenné papiere (základnú integritu systému zabezpečuje blockchain), ale rizikom pre finančného spotrebiteľa sú pseudo-kryptoaktíva. Podvodníci využívajú rezervovaný postoj regulátorov ku kryptoaktívam na to, aby spotrebiteľov uvádzali do omylu.

Príklad: Bitcoin je kľúčové kryptoaktívum, ku ktorému by mal mať bezpečný prístup každý. Predstavuje platobný prostriedok fungujúci plne na princípoch rakúskej ekonomickej školy. Je zabezpečený globálnou decentralizovanou databázou s obrovskými nákladmi ťažby a ako taký je preto úplne bezpečný.

Je však potrebné zabezpečiť, aby poskytovatelia služieb na báze Bitcoinu a iných bezpečných kryptoaktív mohli byť rozlíšení verejnosťou od podvodných projektov.

Príklad podvodu: Onecoin. Skupina podvodníkov predstierala, že prevádzkuje aktívum podobné Bitcoinu a vylákala od spotrebiteľov množstvo prostriedkov. Onecoin však reálne ako decentralizovaná kryptomena nikdy neexistoval. Podvodníci využili dieru v zákonoch - zatiaľ čo predstierať bankovú licenciu je explicitne zakázané a takmer nemožné, tvrdiť, že vytvorili nové kryptoaktívum im nič nebránilo (hoci sa jednalo o zjavný podvod).

Typickým znakom podvodných projektov je vytváranie nových kryptoaktív bez skutočnej technologickej inovácie, tzv. ICO. Existujú aj ICOs, ktoré sú serióznymi projektami, avšak vždy prinášajú pochopiteľnú technologickú inováciu.

Príklad reálneho ICO:

Avalanche - nový protokol kryptografického konsenzu, ktorý umožňuje škálovať platby na tisíce za sekundu v základnej vrstve blockchainu bez ohrozenia bezpečnosti.

Príklad "zvláštneho" ICO: KIK messenger. Spoločnosť KIK využila ICO ako "crowdfunding", čo je na hrane právnej regulácie a dostala sa preto do sporu s americkou SEC.

Príklad podvodného ICO: Bitconnect. Ponziho schéma prezlečená do nového "tokenu".

Chceme zdôrazniť, že prítomnosť podvodov v sektore nie je vlastnosťou kryptoaktív samotných, ale práve v nedostatku regulácie. Tá však zďaleka nemusí byť na úrovni regulovania finančných inštitúcií - blockchain samotný zabezpečuje úplnú transparentnosť. *Stačia teda malé opatrenia, a dokonca i bez potreby zmeny legislatívy je možné výrazne zlepšiť ochranu spotrebiteľa.*

Spoločnosti pôsobiace v oblasti kryptoaktív môžu vstúpiť do sandboxu na základe niekoľkých mechanizmov:

- môžu sa uchádzať o bežnú finančnú licenciu napr. e-money, s tým, že ich biznis model zahŕňa regulovaných i neregulovaných činností. Pri zachovaní úplnej transparentnosti v oboch oblastiach.
- môže sa uzatvoriť Zmluva o podmienkach vstupu do sandboxu, v ktorej sú chýbajúce zákonné možnosti regulátora (ktore existujú pri dohliadaných činnostiach) nahradené 1:1 zmluvnými ustanoveniami.
- do sandboxu môže vstúpiť už regulovaný subjekt, pričom predmetom testovania bude hybridný biznis model spolupráce s neregulovaným poskytovateľom služieb v oblasti kryptoaktív

Ak by ste mali záujem o vstup do regulačného sandboxu, do akej úrovne a okruhu účastníkov by ste sa zaradili podľa členenie uvedeného v Tabuľke 1 (Bližší popis účastníkov regulačného sandboxu)?

Nedohliadaný subjekt - diskutovať, think tank

Považujete nástroje regulačného sandboxu, ktoré sú uvedené v podkapitole 3.1 (Nástroje regulačného sandboxu) za praktické?

Súhlasíme so všeobecným návrhom zo strany NBS, avšak, chceli by sme zdôrazniť potrebu na lepšiu komunikáciu s verejnosťou aj odborníkmi.

Ktorý z dvoch variantov časového ohraničenia, ktoré sú popísané v podkapitole 3.2 (Časové ohraničenie) považujete za vhodnejší pre regulačný sandbox NBS?

Variant 2 - vstup kedykoľvek počas roka a každý účastník má svoj vlastný cyklus

Považujete lehotu na testovanie maximálne 6 mesiacov s možným predĺžením o ďalších maximálne 6 mesiacov za dostatočnú?

Pokladáme za dodatočnú lehotu minimálne 12 mesiacov, s opciou predĺženia o ďalších 6 mesiacov.

Mal by regulačný sandbox NBS umožňovať komunikáciu aj v anglickom jazyku? Využili by ste takúto možnosť?

Áno, jednoznačne.

Ak by regulačný sandbox ani alternatíva k regulačnému sandboxu neboli zriadené, ako by NBS mohla pomôcť rozvoju inovačného ekosystému v SR?

Ako najvýznamnejšie riziko v súvislosti s vytvorením a prevádzkou regulačného sandboxu vnímame nedostatočnú alokáciu ľudských a finančných zdrojov zo strany NBS, a zo všeobecného hľadiska nedostatočne úsilie a incentívy pre orgány verejnej moci vyriešiť problémy ktoré spomaľujú rast FinTech ekonomiky na Slovensku. Zastaralé procesné pravidlá a stagnácia v sektore s medziročným globálnym rastom 24.8% a trhovou hodnotou presahujúcou 175 miliárd amerických dolárov (154 miliárd eur) bude mať za dôsledok že ako krajina sa ochudobníme o významne investície zo zahraničia, a zároveň odlákame mladých talentovaných ľudí s nadšením pre finančne inovácie ktorý radšej odídu za prácou do inej krajiny („brain drain“).

4. Najbližšie navrhované kroky

- výsledky verejných konzultácií NBS navrhujeme prezentovať prostredníctvom konferencie FinWeek v septembri
- definovať výklad EMI a PI a ich výhody, časové obdobia a rozdiely
- nutné zanalyzovať Target2 - Slovenskú technologickú infraštruktúru - aktuálne nedostupné informácie
- navrhujeme verejnú konzultáciu k inštitucionalizovaní regulátora ("SlovLink")
- zjednotenie priorit všetkých aktérov FinTech prostredia
- akčný plán

5. Signatári

Kenneth Kumor (DLT Software)

Róbert Miškuf (Pedal Consulting)

Andrej Greguš (Nettle)

Pavol Čverha (Prosmann & Partners)

Virtuse

Ipsoft

Wezeo

Allen Overy

Oracle

Knoyd

Blockchain Slovakia

Instea

Andrej Štefanec

Juraj Forgács (FUMBI NETWORK)

6. Zdroje

- UNSGSA FinTech Working Group and CCAF. (2019). Early Lessons on Regulatory Innovations to Enable Inclusive FinTech: Innovation Offices, Regulatory Sandboxes, and RegTech. Office of the UNSGSA and CCAF: New York, NY and Cambridge, UK. – strany 26-32, voľný preklad
- Bank of Lithuania official website - parafrázovanie Kontakt

Kontakt

Davy Čajko

president@finas.sk

0903 429 190

Koordinátor

koordinator@techsummit.sk

0948 045 540

FINAS

**FINTECH & INSURTECH
ASOCIÁCIA SLOVENSKA**

August 2020